

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA

Naročilna znaša: celoletna 4 K, pololetna 2 K, četrtletna 1 K; posamezna številka 10 vin.

Uredništvo in upravnništvo: Kopitarjeva ulica številka 6

Izhaja vsak petek

Št. 50.

V Ljubljani, 12. novembra 1915.

Leto X.

Ženske dobe volilno pravico na Nizozemskem.

Gromenje topov, zgodovinska vojska, v kateri živimo, povzroča, da skoraj pozabljamo in preziramo, da mora in more družba napredovati v izpopolnitvi demokratičnega ustroja družbe tudi med gromenjem topov. Medtem, ko so gromeli topovi čisto blizu malega naprednega nizozemskega kraljestva in se ne posebno daleč še zdaj bije stoječa vojska med Nemci in združenimi Angličani in Francozi v Belgiji in v Franciji, je predložila nizozemska vlada drugi zbornici zakonski načrt o izpremembi ustave. Nameravajo izpremeniti član 80. ustave tako, da odpadejo vse dosedanje omejitve splošne volilne pravice. Nizozemski državljani moškega in ženskega spola, ki so vsaj 23 let stari, dobe volilno pravico. Vlada utemeljuje svoj predlog s tem, da se znaki usposobljenosti in družabnega blagostanja ne morejo več zagovarjati: osebnost volivca je izginila v množici. Izrek volivcev o načelih pravne izobrazbe mora zadoščati. Pričakuje se, da najde zdrav razum množice osebe, ki so najspodobnejše, da zastopajo načela. Razdelitev strank in njih zborniških struj, njih načelstev in njih klubovih sej, njih organizacije izven parlamenta, njih volilni programi izkušajo uresničiti politično in pravno čuvstvo množic. Od volivca se danes ne zahteva sposobnost, naj razsoja o tolikih vprašanih državne uprave, marveč pričakuje se, da se tako zanima za javne koristi, da ve soditi, katera stranka najbolj zastopa njegova načela. Iz tega npravnega razvoja sledi, da ni nobenega pravnega razloga, po katerem bi se del državljanov, ki živi in dela v isti narodni in npravnih skupnosti kakor drugi, zadrževal od glavnega narodnega dela. Ni nobenega pravnega temelja, naj bi ta del ne sodeloval pri izobrazbi skupnega prepričanja. Izključitev enega dela državljanov od volilne pravice cepi narod v dva dela, en del le soukazuje, drugi pa le uboga. Cepitev vodi politično moč na prekucijski tir. Sodelovanje vseh vzbuja in pospešuje narodno misel, vzbuja čuvstvo skupnosti, ustvarja trdna tla, v katerih korenini

samo določitev naroda. Razvoj demokracije, v kateri živimo, kaže, o tem ne dvomimo, resne hibe. Odprto je vprašanje, v koliko more te napake premagati in nadvladavati. Razvoj se pa ne more zadržati; prvi predpogoj, da se izpopolni parlamentarni razvoj, je, da se zgradi trden temelj, ki se dobi edino le v splošni volilni pravici.

Vlado je to dovedlo, da se ne more vzdržati načelna izključitev ženske od volilne pravice. Postavodajala bo marveč morala določiti, v koliko socialne razmere upravičujejo podelitev volilne pravice. Lahko se namreč napoveduje, da izpremembe dovedejo še, da se volilna pravica še razširi. Postavodajalec naj ostane tozadevno popolnoma svoboden, z eno samo izjemo. Volilna pravica se ne sme priznavati ali odrekavati z razločki glede na družabno dobrobit. Če se priznajo taki znaki, bi se neupravičeno vrnilo k stališču, ki se je popustilo glede na moško volilno pravico.

Postavodajalec mora upoštevati vpliv ženskega gibanja na pravno čuvstvo naroda, ogibati se pa mora novega cepljenja v družabnih razredih, ki je v sedanjem času brez pravne podlage in ki bi najresnejše škodovalo skupnosti različnih delov ljudstva.

Ob sedanjih sestavi naše družbe ni nobenega upravičljivega razloga, s katerim bi se mogla ženskam odrekati pasivna volilna pravica (t. j., da se ženske tudi izvolijo za poslance).

Glede na izključitev od volilne pravice podpiranih oseb se izvaja:

Za izključitev podpiranih oseb pri splošni volilni pravici — kakor sploh pri vsaki razširjeni — ni nobenega zadostnega razloga. Podpiran biti ni nikaka sramota, če tudi so lahko razlogi, ki so dovedli do podpore, morebiti sramotni. Redno pa podpora ne izboljšava npravnih, marveč izboljšava socialno napako. Izključitev podpirancev se upravičuje z njih nesamostojnostjo. Zakaj naj bi bili tisti, ki se podpirajo, manj samostojni, kakor tisti, katerih delo in dohodek je odvisen od drugih? Pravilnejše je, če se sodi, da povzročata strah pred uboštvom večjo odvisnost, kakor ubošstvo samo.

× × ×

Po vojski tudi pri nas ne bo dolgo, ko dobe ženske v vse postavodajalne zastope aktivno in volilno pravico.

Glasnik

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

Zopet prosimo za draginjsko doklado.

Ko smo, kakor znano, meseca aprila prosili pri glavnem ravnateljstvu za draginjsko doklado smo bili odklonjeni. Mesto draginjske doslade je glavno ravnateljstvo takrat obetalo podpore in posredovanje za skupno nabavo živil. Pomožna akcija se je tudi izvedla, a obseg je bil tako tesen in je za najskromnejšim pričakovanjem tako daleč zaostal, da se vsekakor namen znižati bede, ni dosegel. Še manjši uspeh se je dosegel s skupno nabavo živil. Izvzemši poizkusov nekaterih tvorniških vodstev se sploh ni na tem polju nič podvzelo.

Vse potrebščine so se pa tembolj podražile.

Primanjkovati je pričelo tudi potreščin, kar so izrabili špekulantje, da so zopet zvišali cene. Septembra smo zopet prosili, naj se podeli delavstvu tedenske doklade, a tudi s to vlogo nismo uspeli.

Ker so življenjske razmere vedno slabše, je Avstrijska kraščanska tobačna delavska zveza 9. oktobra zopet vložila na glavno ravnateljstvo prošnjo, ki slove:

Visoko c. kr. glavno ravnateljstvo tobačne režije!

Dodatno k naši vlogi 27. septembra 1915 o podelitvi draginjskih doklad in z ozirom na po c. kr. železniškem ministrstvu z odlokom 7. septembra 1915 uvedeno preskrbno akcijo si usojamo iznova pri visoki c. kr. generalni direkciji nastopiti v zadevi draginjskih doklad. Prosimo, naj se pri dovolitvi draginjskih doklad, na uspeh ozirom na težečo bedo, v kateri se vse tobačno delavstvo nahaja, z gotovostjo upamo, vpošteva sledeča načela:

Kakor se pri železniških uslužbenih in pri delavcih v državnih rudnikih vpoštevajo glede na dovoljene doklade dejanski zaslužek in rodbinske razme-

re, naj se to upošteva tudi pri tobačnem delavstvu. To načelo je brez dvoma upravičeno in primerno, da najbolje odgovarja potrebščinam. Dovoljemo si zato predlagati, naj se dovoli delavskim osebam s tedenskim zaslužkom do 20 kron dnevna doklada 20 vinarjev, pri zaslužku nad 20 kron pa 30 vinarjev. Poleg teh doklad naj se za vsakega otroka pod 16. letom do največ štirih otrok podeli dnevna doklada 10 vinarjev.

Predlagana razdelitev doklade po višini zaslužka odgovarja načelu pravičnosti kakor tudi okolnosti, da se pri tedenskem zaslužku pod 20 kronami tedensko draginja najbolj čuti in da se v tej plačilni skupini nahaja pač večina delavstva.

Izprožena doklada 40, oziroma 20 vinarjev na dan obsega glede na sedanjo višino cen živilom najnižjo mogočo doklado in se ni z ozirom na danje težkoče višje postavila.

Predlagana doklada 10 vinarjev za vsakega otroka obsega tako skromno zahtevo, da se pod ta znesek pač ne more iti, da pa smemo na drugi strani tudi dati izraza upanju, da častito c. kr. glavno ravnateljstvo ne odreče svojega pritrdila temu predlogu.

D u n a j , 9. oktobra 1915.

× × ×

Kar zahtevamo, je skromno; a stopnjevanje doklad gotovo najbolj odgovarja razmeram. Postavk nismo stavili višjih, ker nam gre za to, da dosežemo, kar je mogoče doseči. Z ozirom na trdovraten odpor finančnega ministrstva proti dovolitvi draginjskih doklad državnemu delavstvu bi se prošnja najbrže zopet odklonila, če bi zahtevali več, kar se pa mora v sedanjih okolnostih prepričati.

Sedanja draginja.

Delavec nam piše:

Vprašanje o draginji živil je danes na dnevnem redu in vse razpravlja o draginji in o pomanjkanju. Da draginja zadene najhujše ravno delavske vrste, je nam delavcem najbolj znano. Vsi drugi stanovi so na boljšem, kakor pa mi delavci. Bodisi že zaradi boljše socialnega stališča ali pa zaradi boljših plač. Naš delavski list »Naša Moč« je objavil v svoji 47. številki 22. oktobra l. l. jako zanimiv članek o draginji, kateri zasluži, da ga vsak delavec večkrat prebere. Nočemo kritizirati, a pribiti se mora, da se na delavstvo malo ali nič ne ozira. Pri c. kr. deželni vladi je zborovala konferenca, h kateri so bili povabljeni poleg deželnega odbora in zastopnika ljubljanskega mesta, tudi c. kr. kmetijska družba. Nič nimamo proti temu, da se povabijo na posvetovanje zastopniki kmečkega stanu, saj vemo in smo prepričani, da je kmet temelj, na katerem slonijo vsi drugi stanovi. Ali čudno se nam pa zdi, zakaj se ni povabila na posvetovanje tudi naša Jugoslovanska strokovna zveza, najmočnejša organizacija slov. kršč. soc. delavstva. Ako se posluša glas producenta, bi bilo le prav in dosledno, ako bi se tudi slišal glas najbolj prizadetega konzumenta, našega delavstva. Pa še več. Kakor je razvidno iz članka v »Naši Moči«, prihajamo delavci v hudo nasprotje ravno s kmetom, kar je nekaž zelo žalostnega. Preiskovati, kje je krivda, je sedanji čas še težko. Pribiti se mora le, da je ljubljanska okolica, pred vojsko, lahko preskrbovala mesto z vsemi potrebščinami, ki prihajajo na delavsko mizo in je prodajala svoje pridelke še celo v druga mesta, naprej v Trst ali Reko. Ali danes ne prinesejo okoličanke na ljubljanski trg skoro nič. Edini predmet, ki

smo ga delavci dobivali dosedaj v zadostni množini, je bilo mleko. Pravim dosedaj, v bodoče pravijo, da ne bo več tako. V sedanjem hudem času, ko primanjkuje zabele, je mleko edino nadomestilo. Torej ako začne primanjkovati mleka, je delavstvo oropano svoje življenjske hrane. Pa tudi čez odsek za aprovizacijo ljubljanskega mesta, se ima delavstvo pritožiti. Mnogo stvari, ki jih prodaja mesto, delavec ali delavka ne more kupiti, ker je pri prodajalnih prostorih zmiraj huda guječa in je delavcem in delavkam čas za nakupovanje potrebščin jako kratko odmerjen, in dostikrat se prigodi, ko bi imel priti na vrsto, pa je že razprodano. Pa to samo mimogrede. Po naših mislih bi bilo najbolje, ko bi prevzela aprovizacija za delavstvo vojaška uprava, ki bi najboljše in nepristransko preskrbovala vse življenjske potrebščine. Mislimo da je vojaška oblast sama prizadeta ako strada delavstvo. Vsa industrija, vse tovarne danes delajo posredno ali neposredno za vojaško upravo. Ako omaga vsled pičle in nezadostne prehrane delavstvo, potem tudi ne bo mogla dobaviti vojaška uprava svoje ogromne potrebščine. Kar delavstvo potrebuje je zelo malo. Ako bi nam vojaška uprava dala zabelo, moko in premog, potem bi delavstvo že izhajalo; to so glavne stvari brez katerih delavec ne more izhajati, še manj pa težko delati. Vse dosedanje odredbe vlade ne morejo zabraniti špekulacije z najbolj potrebnimi živili in kurivom. Posebno zabelo delajo nekateri mesarji velike dobičke. Res je, da je cena prešičem precej visoka, a v razmerju kako se prodaja mast, je cena masti vendarle previsoka. To so torej misli in želje nas delavcev, upati je, da se še vendarle usmili stradajočega delavstva vojaška oblast.

× × ×

Na gališki fronti.

Vojni poročevalec S. Geyer piše: Sedel sem z divizionarjem pri črni kavi. Častniki so bili že odšli in so ležali zunaj v kritjih v snegu ali so jezdili po brežini, v prhajočem snegu z vihrajočimi plašči. Ogenj v peči je prasketal. Divizionar je obmolnil. Morda mu je prišlo na misel kako mora biti ob tem času, ob treh popoldne, na Dunaju ali v Parizu. Sicer je naš divizionar ves vojak, ali v mirnih časih živi v stiku z velikim svetom. Zdaj preseda noči pri zemljevidih in načrtih, predpoldne inšpicira postojanke svoje divizije, popoldne ima včasih hipec časa, da se mu bude spomini.

Zunaj se beli in leskeče sneg. Par korakov od nas se začne temni gozd, v prostoru poleg našega sede trije telefonisti, aparate pri ušesu, da jim ne bi ušel kak glas poročila daljnih tovarišev.

Navadno prihajajo v tem času ujetniki. Imamo tu črnovojnika infanterista, ki pripelje najmanj dva ali trikrat na teden po dva tri ujetnike. Tudi danes se je oglasil. Sam je ujel sovražnika in sam ga pripelje, to si šteje v čast.

Prsa mu diči znak hrabrosti. Njegovi ujetniki niso taki, da bi se pustili kar odpeljati, o ne! Tudi na potu mora paziti strogo nanje. Pri Pilici je bil ujel častnika, to je bil zanj dan ponosa in sreče.

Navadno pride več ujetnikov. Danes je hud mraz in Rusi si mislijo: Zakaj bi hodili tja preko po najhujšem mrazu? Jutri se odtali, imamo časa dovolj.

Črnovojnik pa ni zadovoljen s pičlim številom. Že ko je prihajal navbreg je kazal stražniku s kazalcem, da je samo en ujetnik in zmigoval z rameni. Straži je pravil: »Deset kilometrov sem korakal ž njim, vedno je pogledoval nebo in drevesa in dejal: »N a š a d e ž e l a.« — Jaz sem mu rekel izprva prav uljudno: »N a š a d e ž e l a,« — ker pa je trdil vedno svojo, sem postal osoren in sem hotel staviti ž njim, da ostane ta dežela za vedno »N a š a d e ž e l a.«

Ujeti Rus je stal tu in se ogledoval plaho. Zgledal je slabo, bil je ves raztrgan in pohudel, vendar sta zarisala mraz in glad še ostrejše znake nenavadne inteligencije v njegov obraz, pogled mu je bil miren in mrzel. Objel je

s pogledom bližino, kakor da pričakuje od tega kar vidi, jasnost o tem kar ga čaka.

Dolgi nadporočnik z rumenim našivi, ki govori poljsko, se ni zanimal takoj za ujetnikov obraz; videl je umazano rjavo uniformo in pripravljal se je, da zasliši ruskega infanterista in da si zabeleži njegove odgovore. Tako se dela pri vsakemu ujetemu, povprašuje se ga po tem in onem in dasi se ne izve vselej resnico, se pa dobi večkrat iz točnih laži sliko resnice.

Nadporočnik je iskal v žepu svinčnik in bilježnico in se je vsel na ogel mize. Rus je zakašljajal. To je bil mučen in prisiljen kašelj, zadušil ga je takoj z robcem. Nadporočnik je hitel z očmi po obrazu ujetega in oni je ujel s svojimi očmi nadporočnikove, prisilil jih je, da so obstale par sekund pri njemu. Rus je pričakoval nečesa od tega. Morda mu je svetoval njegov oče: Kadar se srečaš z nepoznanim človekom glej pred vsem, da vloviš njegov pogled. Ko je moral k vojakom in je zakričal stotnik nanj, je naredil gotovo tako in stotnik ni kričal več nanj. Bil je »boljši« človek. Te pa spoznamo na očeh. Rus je vedel: Nadporočnik z rumenimi našivi

— Razglas c. kr. deželne vlade za Kranjsko o izpremembi najvišjih cen za nadrobno prodajo mesa in špeha v deželnem glavnem mestu Ljubljana. Za nadrobno prodajo mesa, nadalje svinjskega špeha in svinjske masti veljajo sedaj naslednje najvišje cene za en kilogram: a) **Goveje meso**, in sicer: volovsko meso, sprednje, s priklado 3 K 80 v.; volovsko meso, zadnje, s priklado 4 K 10 v.; volovsko meso, krav in bikov, sprednje, s priklado 3 K 20 v.; meso krav in bikov, zadnje, s priklado 3 K 70 v.; rostboeuf 5 K; pljučna pečenka, filet 5 K; bržola 5 K; vampi (očiščeni in oparjeni) 1 K; pljuča 80 v. Na zahtevo kupca se mora prodati meso s priklado po za to določeni ceni. b) **Telečje meso**, in sicer: sprednje 3 K 30 v.; zadnje 3 K 60 v.; zrezek 4 K. c) **Svinjsko meso**, in sicer: sprednje, domačih prašičev, sveže 4 K 10 v.; sprednje, domačih prašičev, prekajeno 4 K 50 v.; zadnje, domačih prašičev, sveže 4 K 50 v.; zadnje, domačih prašičev, prekajeno 4 K 90 v.; meso ogrskih prašičev, brez razlike, sveže 3 K 70 v.; meso ogrskih prašičev, brez razlike, prekajeno 4 K 10 v.; svinjska glava (domačih in ogrskih prašičev), sveža 1 K 60 v.; svinjska glava (domačih in ogrskih prašičev), prekajeno 2 K 20 v.; svinjski parkeljci (domačih in ogrskih prašičev), sveži 1 K; svinjski parkeljci (domačih in ogrskih prašičev), prekajeni 1 K 20 v.; svinjska pljuča (domačih in ogrskih prašičev) 2 K 40 vin. d) **Svinjski špeh in svinjska mast**, in sicer: špeh domačih prašičev, svež 3 K 90 v.; špeh domačih prašičev, prekajen 4 K 30 v.; svinjska mast domačih prašičev 4 K 10 v. Ako se vrši prodaja tega blaga v prodajalnah ali na stojnicah, morajo imeti obrtniki nabite najvišje cene v svojih prodajalnah, ozir. na stojnicah. Kdor se ne ravna po teh predpisih, bo najstrožje kaznovan po določilih obrtnega reda za vsak posamezen primer

z denarno globo do 1000 K ali z zaporom do treh mesecev.

× × ×

Če primerjamo te cene, vidimo, da so precej visoke, v primeri s časi pred vojsko pa naravnost srašne. Seveda naši visoki gospodi, ki zastopa le koristi edinozveličevalne zelene zastave graščakov in veleposestnikov, dasi sami ne ločijo ovsa od rži in ne pšenice od ajde in ne krompirja od repe, tudi te cene ne zadoščajo in hujskajo pa pritiskajo kljuge na Bleiweisovi cesti, naj še cene poviša, češ, da je na Dunaju meso dražje, kakor pri nas. Ampak Dunaj plačuje višjo vžitino, kakor se plačuje pri nas; dalje poviša na Dunaju ceno še komisionar živine, ki ga pri nas ni, ker se le še dobi iz vina navadno iz prve roke. Sicer so pa tudi pri nas zdaj razglašene najvišje cene ravno zato, ker se plačuje pri nas nižji užitinski davek in ker pri obratu mesa odpade komisionar in draga voznina po železnici, še vedno primeroma vpoštevajoč vse okolnosti, višje, kot so na Dunaju.

Če pa primerjamo napetost, ki je bila navadna pred vojsko z nakupno ceno živine in s prodajalno ceno, vidimo, da se prodaja meso zdaj s še enkrat višjim dobičkom, kakor se je pred vojsko.

Pričakujemo zato, da navijalci cen s svojimi spletkami pri deželni vladi ne bodo uspeli, marveč da bodo sedanje najvišje cene pri vladi kmalu zopet znižali.

Obžalujemo končno, ker se tudi ob določitvi teh cen ni upošteval glas samostojnega in neodvisno organiziranega slovenskega krščanskosocialnega delavstva, ki najodločnejše odklanja vsako umetno hujskanje za navijanje cen, ki se je zadnje čase razvilo zelo bujno pri nas.

S. L. S. se zelo napada radi povišanih najvišjih cen živini. Res so šli nekateri zelo znani gospodje pri svoji akciji za povišanje cen v korist graščaku in veleposestniku predaleč, ampak stranke dotičniki niso nič vprašali, ampak so kar po svoji glavi delali in nastopali za povišanje cen. To ni nikakor prav. V takih važnih vprašanjih bi morala govoriti cela stranka: njeno vodstvo, o katerem pa danes res več ne vemo, če še obstoja, ker ga nikdar tisti ne skliče, ki bi bil dolžan, da ga redno skliče. Hohenburgova osrednja agrarna pisarna na Dunaju pa menda le še ni postala eksekutiva S. L. S.

Z lastnimi močmi.

Druga efektna loterija »Slovenske Straže«. Javno žrebanje 26. oktobra 1915 je izpadlo tako-le: Dobitek v vrednosti 5000 K je zadel srečka št. 57.361; 1000 K št. 29.728; 500 K št. 65.689; 300 K št. 76.739; 200 K št. 91.787. — Vsaka teh števil ima po pet pred- in pet zadobitkov v vrednosti po 20 K; to se pravi: pet števil od navedenih števil navzgor in pet navzdol zadene v vrednosti po 20 K. 10 dobitkov v vrednosti po 100 K so zadele srečke št. 2.322, 21.776, 26.163, 40.695, 45.155, 50.839, 51.424, 74.373, 85.084, 96.811. — Vsaka teh števil ima po pet preddobitkov in pet zadobitkov v vrednosti po 10 K. — 50 dobitkov v vrednosti po 50 K so zadele srečke št. 6.847, 8.339, 10.812, 14.486, 15.708, 18.894, 18.985, 21.692, 21.811, 23.622, 24.259, 25.644, 29.824, 32.660, 34.277, 37.322, 37.373, 39.593, 40.822, 42.243, 44.092, 45.964, 48.836, 50.835, 51.310, 54.646, 56.099, 56.714, 59.130, 62.511, 63.238, 63.896, 69.355, 69.778, 74.129, 77.591, 80.160, 83.128, 84.071, 86.365, 87.831, 88.668, 92.925, 93.263, 93.681, 93.804, 96.733, 98.245, 98.506, 99.469. — Vsaka teh števil ima po 15 preddobitkov in 15

šivi me ne bo mučil z nepotrebnimi vprašanji.

Zunaj, v prostoru poleg našega, je zakričal telefonist, kajti dvignil se je silen veter, ki je stresal žice in jih bičal po zraku, da se ni mogla razumeti vsak hip beseda in je bilo treba govoriti glasno in ponavljati govorjeno.

Nadporočnik je vprašal pri katerem polku je Rus, kako se piše, kdaj je bil ujet. Rus je povedal, da je pri 111. polku in da je bil ujet danes predpolodne ob enajstih pri . . .

Nadporočnik je bilježil in hotel vprašati: »Ste šli prostovoljno« — ali ni dovršil stavka — v mrzlih očeh ujetnikovih se je zasvetilo žalostno.

»Ne,« — je rekel »o ne!«

»Kako ste bili ujeti?«

»Hotel sem si prinesiti slame. Mi ležimo že dva tedna v strelnih jarkih, komaj dvesto korakov od Avstrijcev. Sinoči je bilo grozno mrzlo, bila je najbolj mrzla noč katero pomnim odkar. Pa to vas ne bo zanimalo. Bilo je torej mrzlo in mene je zeblo strahovito. Imel sem nekaj otepa, a to ni bila več slama. Bila je premočena, zamazana, in vselej ko sem bil prisiljen vleči se nanjo, se mi je gabilo. Ne kakor da bi bil od do-

ma razvajen ali malo slame to vendar ni kaj posebnega. . . Po noči sem se prilplazil do skednja, tam je bilo toliko slame, lepe sveže slame, rumene kakor zlato. Vzel sem otep in ko sem se vračal, sem bil ujet, to razumete, gospod.«

Rus se je jel tresti, noge kakor da so mu odpovedale, kolebal je. Nadporočnik je pisal: »Je bil ujet, ko je šel po slamo.« — Zdaj je pogledal Rusa in vprašal dobrohotno: »Kdaj ste jedli zadnjič?« — Rus je stisnil zobe, držal se je siloma po koncu in ni odgovoril.

Divizijonar je stal na vratih, napravljen da se odpelje. Oblekel je bil svoj črni kožuh, pokrtil vojaško kapo in nadel si je zlata očala. Vsak dan je slišal take pogovore. Bil je vaje razmotriti in spoznati situacije bolj kakor katerikoli drugi, ker mu je pomagalo gorko čuvstvo človeka, ki sočustvuje. Stopil je k Rusu in ga je vprašal francozko, koliko časa ni zavžil hrane.

Divizijonar govori slabo poljsko, morda je pa nagovoril ujetnika francozsko, ker se razpravlja v tem jeziku nekam lažje o delikatnih zadevah. Vkljub šestemu mesecu vojske pa se je zdelo divizijonarju jako delikatna zadeva, vprašati inteligentnega človeka, kdaj

je kosil zadnjič. — Rus ga je pogledal hvaležno in odgovoril francosko: »Že štiri dni.« — Potem je dostavil težkoma: »Mi dobimo vsak dan jed, celo po dvakrat, ali tam, kjer ležim jaz, so tovariši močnejši od mene. Za té je vse premalo, zato vzamejo tudi moj del. . . Vsak dan vzamejo mojo jed in mi vržejo prazno skodelo; enkrat sem se pritožil pri častniku, so me pa nabili, kaj bi bil naredil?«

Zgrabilo je zdaj tudi nadporočnika: »Zakaj pa niste prišli k nam?«

Vjetnik je rekel: »Saj je vendar moja domovina! . . .«

Divizijonar je zapovedal: »Mož mora dobiti takoj in pošteno jesti. Hitro!«

Nadporočnik je mrmljal: »Domovina, domovina, če umira kdo gladu. . .«

»Gospod, človek mora imeti vendar nekaj, na kar veruje, na kar je navezan, ako grem zdaj k vam, enkrat moram vendar nazaj tja. . .«

»Odpeljite ga in glejte, da dobi pošteno kosilo —«, je velel nadporočnik črnovojniku, »pa še bolje je, da grem sam z njim.«

»Včasih je težko, prokleta težko —«, mi je rekel divizijonar in šla sva v mrzli sneg.

zadobitkov v vrednosti po 5 K. Vsak ima pa zapisnik na razpolago tam, kjer je kupil srečke. — Dobitki so se pričeli deliti dne 10. novembra.

Ij **Prekrasna predstava**, ki je nedavno navdušila cel Dunaj, v »Kino Central« v deželnem gledališču. Od sobote dne 13. t. m. dalje se bo predvajal igrokaz iz svetovne vojske v štirih dejanjih »**Vojni krščenc**«. Dohodek tega filma gre v prid »**Vojnemu boštvu**«. Vojno boštvo ima namen odvzeti skrb za dojenčke onim ženam, katerih možje so v vojski padli na bojnem polju. — Predzgodovina tega igrokaza nas vodi v sredo velike svetovne vojske. Težišče vsega pa tvori oni trenutek, ko se rodi mali Jožek, sin poslovodje Klause, ki v istem času pade na bojnem polju. Na Dunaju ustanove plemenite ženske vojno boštvo, ki skrbi tudi za malega Jožka. Mali Jožek zraste v mladeniča in postane slaven inženir v Škodovih tovarnah v Pilznu. — V tem filmu nastopajo gospe iz cesarske hiše, kakor prestolonaslednikova soproga Cita, nadvojvodinja Izabela in mnoge druge dame iz najvišjih krogov. Zelo zanimivo je tudi videti velike škodove tovarne, ki se kažejo v filmu v popolnem obratu: vidi se izdelovanje vsakovrstnih topov, municije itd. —

Izdajatelj in odgovorni urednik **Jože Gostinčar**.
Tisk Katoliške Tiskarne.

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima v zalogi:

jedilno olje, riž, čaj, kakor tudi vse drugo specerijsko blago.

Oddaja na debelo!

Za Ljubljano in okolico je otvorila

mesnico

v semenišču v Latermanovem drevoredu
kakor tudi

specerijsko trgovino

na Dunajski cesti št. 30.

Kdor pristopi kot član h „Gospodarski zvezi“, dobi izkaznico, s katero ima pravico do nakupa v mesnici in trgovini.

Lekarna „Pri kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc

Ljubljana, Rimska cesta št. 24.

Priporočajo se sledeča zdravila:

Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 v.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepljivo in slast do jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 v.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 v.
Posipalni prašek, proti oginjanju otrok in proti potanju nog, steklenica 50 v.
Ribje olje, steklenica 1 krono in 2 kroni.
Salicilni kolodji, za odstranitev kurjih oces in trde kože, steklenica 20 v.
„Sladin“ za otroke, škatla 60 v.
Tinktura za želodec, očiščajno in želodec krepljivo sredstvo, steklenica 20 v.
Trpotčev sok, izvrstna pripomoček proti kašlju, steklenica 1 krono.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 v in 4 krono 80 v.

Zogata zaloga ženskih ročnih del in zraven spadajočih potrebščin.

F. Meršol LJUBLJANA

Mestni trg 18.

Trgovina z modnim in drobnim blagom.

Velika izbor vezenin, čipk, rokavio, nogavlic, otroško obleke in perila, psnov, predpasnikov, žepnih robcev, ovrstnikov, zavratalo, volne, bombaža, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

Prezno blago

Zmorne cene

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini

Janko Češnik
(Pri Čezniku) LJUBLJANA
Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica
v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Cene najnižje.

Cene najnižje.

A. & E. SKABERNÉ, Mestni trg št. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volneno blago, kakor ševijoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebščine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni prtji, servijeti in brisalke iz platna in damasta.

Priznana nizke cene!

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovejših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in klota. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinejših. Fini batistasti, platneni in šifonasti žepni robci. — Zaloga gosjega perja in puha.

Vedno sveže blago!

Velike skladnice v prvem nadstropju!

Velike skladnice v prvem nadstropju!

Najboljša, naisigurneja prilika za štedenje!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

prilijče, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni združniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po

4 ³/₄ 0/0

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vložnih 100 kron čistih obresti 4-75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.